

(ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ .....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป และให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ บังคับตลอดถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปของประเทศไทย

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่มีอยู่โดยรอบของสิ่งที่มีชีวิต ไม่ว่าจะเกิดเองโดยธรรมชาติ และหรือที่มนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งที่อยู่ใต้ดิน บนดิน และอากาศ

“คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า คุณภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและความ สมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

“มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพดิน น้ำ อากาศ เสียง และสภาวะอื่น ๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด” หมายความว่า ค่ามาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติซึ่งกำหนดเพื่อควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสีย การปล่อยทิ้งของเสียหรือมลพิษอื่นใดจาก แหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนสิ่งแวดล้อม

“มลพิษ” หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย และ มลสารอื่น ๆ รวมทั้งกาก ตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่ง เหล่านั้น ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติการปนเปื้อนทางพันธุกรรม ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพ อนามัยของประชาชนได้ และให้หมายความรวมถึง รังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุรำคาญอื่น ๆ ที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย

“ภาวะมลพิษ” หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อมถูกเปลี่ยนแปลงหรือถูกปนเปื้อนโดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพ ของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น มลพิษทางน้ำ น้ำบาดาล มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง มลพิษในดิน

“แหล่งกำเนิดมลพิษ” หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ ประกอบกิจการใด ๆ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ หรืออาจทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งแวดล้อม

“ของเสีย” หมายความว่า ขยะ มูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสาร หรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูก ปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพ ของแข็ง ของเหลว หรือก๊าซ และหมายความรวมถึง สิ่งใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะ เป็นของเสียที่เกิดจากการใช้แล้ว หรือสิ่งที่ยังไม่เคยใช้งานมาก่อน

“ของเสียอันตราย” หมายความว่า ของเสียที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนอันตรายหรือมีคุณสมบัติที่เป็นอันตราย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“น้ำเสีย” หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นของเหลว รวมทั้งมลสารที่ปะปนหรือปนเปื้อนอยู่ในของเหลวนั้น

“อากาศเสีย” หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็น ไอเสีย กลิ่นควัน ก๊าซ เขม่า ฝุ่นละออง เถ้าถ่านหรือมลสารอื่นที่มีสภาพละเอียดบางเบาจนสามารถรวมตัวอยู่ หรือแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้

“วัตถุอันตราย” หมายความว่า วัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

“เหตุรำคาญ” หมายความว่า เหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

“โรงงานอุตสาหกรรม” หมายความว่า โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“อาคาร” หมายความว่า อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

“ยานพาหนะ” หมายความว่า รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ รถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก รถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยรถไฟฟ้า เรือ ตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย และอากาศยานตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

“ผู้ควบคุม” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำการควบคุม ตรวจสอบ วิเคราะห์ ดำเนินการ และบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการควบคุม บำบัดหรือกำจัดมลพิษอื่นใด ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษจัดสร้างให้มีขึ้นเพื่อการบำบัดน้ำเสีย กำจัดของเสียหรือมลพิษอื่นใดด้วยการลงทุนและเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง

“ผู้รับจ้างให้บริการ” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้รับจ้างทำการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดหรือขนส่งของเสีย หรือของเสียอันตราย หรือตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

“การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า กระบวนการในการศึกษาวิเคราะห์และคาดการณ์ผลกระทบของโครงการหรือกิจการที่อาจเกิดขึ้น อันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ในท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีกระบวนการตั้งแต่การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการหรือกิจการจนถึงการติดตามตรวจสอบและประเมินผลภายหลังการดำเนินโครงการหรือกิจการ

“การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์” หมายความว่า กระบวนการในการศึกษาวิเคราะห์ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ขั้นตอนการพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ทั้งในรายสาขา หรือในเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี และเปรียบเทียบทางเลือกในการพัฒนา และมีกระบวนการพิจารณาและการตัดสินใจที่มีความโปร่งใส และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองกิจการบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตจังหวัด นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างอื่น ที่ได้รับการประกาศกำหนดให้เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายจัดตั้ง สำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

“คณะบุคคล” หมายความว่า นิติบุคคล หรือคณะบุคคลซึ่งไม่มีสภาพนิติบุคคล ไม่ว่าจะมิชื่อเรียกอย่างไรก็ตาม

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า รวมถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กบอออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ สิทธิการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๖ บุคคล หรือชุมชนมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิการได้รับข้อมูลและข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิในทางการค้า หรือกิจการของบุคคลใดที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย หากส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สวัสดิภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือคุณภาพชีวิตของตน

(๒) สิทธิมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผน โครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชน ก่อนและหลังการอนุมัติ การอนุญาตหรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชน

(๓) สิทธิมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ และชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ การคุ้มครองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การให้สัมปทานเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษ เพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน

(๔) สิทธิการได้รับชดเชยค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนจากหน่วยงานของรัฐอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม ในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจากภัยอันตรายที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษ หรือความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงหรือความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม อันมีสาเหตุมาจากกิจการหรือโครงการใดที่ริเริ่ม สนับสนุนหรือดำเนินการโดย หน่วยงานของรัฐ

(๕) สิทธิร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีที่ได้รับผลกระทบโดยตรงหรือได้พบเห็นการกระทำใดๆ อันเป็นการละเมิด หรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(๖) สิทธิของบุคคลหรือชุมชนที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๗) หน้าที่ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีสิทธิได้รับความคุ้มครองและค่าตอบแทนตามสมควร

(๘) หน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด

มาตรา ๗ คณะบุคคลที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม หรือ สงวน อนุรักษ์ จัดการหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และมีได้มีวัตถุประสงค์มุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิของจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมหรือองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐรับฟังความคิดเห็นของบุคคล องค์กร หรือผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๘ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รับขึ้นทะเบียนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมหรือองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๗ หรืออาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๘ แล้ว มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากทางราชการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การมีส่วนร่วมในการเสนอ นโยบาย กฎหมาย แผน หรือการติดตามตรวจสอบการดำเนินการ ของหน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๒) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม หรือ สงวน อนุรักษ์ จัดการหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

(๓) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลหรือข่าวสาร การฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างจิตสำนึกของสาธารณชนที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม หรือ สงวน อนุรักษ์ จัดการหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

(๔) การจัดให้มีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๕) การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ให้ริเริ่มโครงการหรือกิจกรรม เพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาสิ่งแวดล้อม หรือ สงวน อนุรักษ์ จัดการ หรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น

(๖) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้อาจจะได้รับอันตรายหรืออาจจะได้รับความเสียหายจากภาวะมลพิษอันเกิดจากการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษ รวมทั้งเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาล เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายนั้นด้วย

ในกรณีที่ต้องการเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมหรือองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมประสบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่ง และร้องขอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติช่วยเหลือ ให้นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจสั่งให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมหรือสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกต่อไป

หลักเกณฑ์ และวิธีการการจดทะเบียน การเพิกถอนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม หรือองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมหรือองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม อาจได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุน หรือเงินกู้ยืมจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อดำเนินการกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

การให้ความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากทางราชการตามความในวรรคแรก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในกฎกระทรวง

หมวด ๒ การป้องกันเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษ

มาตรา ๑๑ เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐเป็นอันมาก หรือต่อสิ่งแวดล้อม ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร ให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่ทราบว่ามีบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุภัยอันตรายดังกล่าวด้วย

เมื่อประชาชน องค์การเอกชนหรือองค์การชุมชน เห็นว่ามีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ประชาชน ผู้แทนองค์การเอกชนหรือองค์การชุมชนมีสิทธิเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายกรัฐมนตรี เพื่อให้มีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง

อำนาจในการสั่งตามวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีก็ได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการ แทน นายกรัฐมนตรีได้สั่งตามวรรคสองแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

มาตรา ๑๒ เพื่อเป็นการป้องกัน แก้ไข ระวัง หรือบรรเทาเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษตามมาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดมาตรการป้องกันและจัดทำแผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขสถานการณ์

หมวด ๓ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกอบด้วย

(1) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธานกรรมการ

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

(๔) ผู้แทนเทศบาลหนึ่งคน องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนึ่งคน องค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นหนึ่งคน โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นแต่ละประเภทคัดเลือกกันเอง

(๕) ผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่คัดเลือกกันเองจำนวนสามคน

(๖) ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยหนึ่งคน ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหนึ่งคน และผู้แทนสมาคมธนาคารไทยหนึ่งคน

(๗) ผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมที่เลือกกันเองจำนวนห้าคน

(๘) ผู้แทนจากองค์กรชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมที่เลือกกันเองจำนวนห้าคน

(๙) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้มีความเชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ และผลงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๑๐) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการ เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกกรรมการตาม (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้กรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ดำเนินการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม (๙)

หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสามให้เป็นไปตามที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม จังหวัด แผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตราย อันเกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษ

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและองค์กรอื่นใด เพื่อส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๕) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรี

(๗) กำกับดูแลและเร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ประกาศ ระเบียบ และคำสั่งที่จำเป็น เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีความเป็นระบบโดยสมบูรณ์

(๘) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการในกรณีที่น่าปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือ แผนควบคุมมลพิษ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม อันอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๙) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการส่งเสริม รักษา และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสร้างจิตสำนึกให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

(๑๐) กำกับการจัดการและบริหารเงินกองทุน

(๑๑) เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๑๕ กรรมการตามมาตรา ๑๓ (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการเลือกหรือแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันไม่ได้

เมื่อครบวาระตามวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการคัดเลือกกรรมการมาตรา ๑๓ (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๓ (๙) ขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับคัดเลือกหรือแต่งตั้งเข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น

ในกรณีที่กรรมการตามวาระหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ดำเนินการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการประเภทเดียวกันแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการนั้นว่างลง และให้ผู้ที่ได้รับคัดเลือกหรือได้รับให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการแต่งตั้งแทนในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งซึ่งตนแทน

ในกรณีที่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ และในกรณีนี้ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๕ วรคหนึ่งแล้วกรรมการตามมาตรา ๑๓ (๔)

(๕) (๖) (๗) (๘) และ(๙) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ไม่ว่าจะได้รับการรอกการลงโทษไว้ก่อนหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือมีส่วนได้เสียในกิจการหรือธุรกิจใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบโดยตรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๗ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นมีหน้าที่แจ้งให้คณะกรรมการทราบและมีสิทธิเข้าชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้นแต่ไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมและลงคะแนนเสียง

วิธีการประชุม การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ และส่วนได้เสียซึ่งกรรมการมีหน้าที่ต้องแจ้งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการ หรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการและคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่น ส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการและแผนงานของหน่วยงานของรัฐ หรือของบุคคล มาประกอบการพิจารณาได้ หากเห็นว่า โครงการหรือแผนงานใด อาจจะทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในกรณีที่เอกสารหรือข้อมูลที่คณะกรรมการเรียกให้ส่งตามวรรคหนึ่ง เป็นเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับความลับอันมีลักษณะเป็นสิทธิบัตร ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดวิธีการ และมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นถูกเผยแพร่สู่บุคคลอื่นใด นอกจากนี้จะต้องใช้เอกสารหรือข้อมูลนั้นเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้เท่านั้น

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คณะกรรมการ คณะกรรมการผู้ชำนาญการหรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงคำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อม

บุคคลผู้อาจได้รับผลกระทบจากนโยบาย โครงการ หรือกิจกรรมใด มีสิทธิแสดงความคิดเห็น เสนอข้อมูล และข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณาในเรื่องที่มีผลกระทบต่อบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ อาจมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

หมวด ๔ กองทุนสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๒ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนสิ่งแวดล้อม” ในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(๒) เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เงินงบประมาณประจำปี หรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ

(๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๕) ภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมที่เก็บจากผู้ประกอบการแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๖) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

(๗) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุนสิ่งแวดล้อมและดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๓ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

(1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงาน ที่อยู่ในการกำกับของรัฐ คุ้ม เพื่อจัดการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม

(2) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ แก่ องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรชุมชนสิ่งแวดล้อม หรืออาสาสมัครฯ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(3) เป็นเงินอุดหนุนกรณีฉุกเฉินให้แก่หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการแก้ไข ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ

(4) เป็นเงินอุดหนุนในการเยียวยา หรือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ได้รับผลกระทบทางด้านสุขภาพจากโครงการ หรือการดำเนินการใด

(๕) เป็นเงินอุดหนุนแก่ผู้เสียหายที่ยากไร้ เพื่อเป็นค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ

(บ) การเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง การติดตามตรวจสอบการดำเนินการหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(ค) การศึกษา และวิจัย เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(ง) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

มาตรา ๒๔ ให้กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นนิติบุคคลในสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่าง ๆ

(๒) ก่อตั้งสิทธิ หรือกระทำนิติกรรมใด ๆ ในและนอกราชอาณาจักร

(๓) ลงทุนหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๔) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการกองทุนคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมอนามัย อัยการสูงสุด ผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเลือกกันเองจำนวนสามคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเลือกกันเองจำนวนสามคน ผู้แทนองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเลือกกันเองจำนวนสามคน และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้าน การเงิน และด้านสังคมศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน รวมจำนวนสามคน

ให้กรรมการกองทุนที่ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานราชการ ผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ผู้แทนองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งประชุมกันเพื่อเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการเงิน และด้านสังคมศาสตร์ด้านละหนึ่งคน รวมจำนวนสามคน

หลักเกณฑ์ คุณสมบัติ และวิธีการเลือกกันเองขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม และการเลือกผู้เชี่ยวชาญให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเพื่อใช้ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบ และวิธีการขอจัดสรรหรือขอกู้ยืมเงินกองทุน

(๓) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และวิธีดำเนินงานของผู้จัดการกองทุนตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ ตลอดจนวิธีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกองทุน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้จัดการกองทุนตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒

(๔) วางระเบียบการรับเงินและการเบิกจ่ายกองทุน

(๕) กำหนดระยะเวลาชำระเงินที่กู้ยืมจากกองทุนตามมาตรา ๒๓ (๑) รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยและหลักประกันตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๖) กำหนดอัตราส่วนและหลักเกณฑ์สำหรับการหักเงินค่าบริการและค่าปรับส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๕๗

(๓) กำหนดอัตราส่วน และหลักเกณฑ์ สำหรับการชดใช้เงินค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายได้รับ ในการดำเนินคดีตามมาตรา ๒๓(๕) และเงิน ในการแก้ไขจัตมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๕) ที่หน่วยงานได้รับจากผู้ก่อให้เกิดมลพิษ เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม

(๔) จัดทำรายงานการรับจ่ายเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดระเบียบตาม (๒) (๓) หรือ (๔) และการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๕) หรือ (๖) ของคณะกรรมการกองทุนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่ คณะกรรมการกองทุนจะมอบหมายก็ได้

คณะกรรมการกองทุน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อาจมอบอำนาจให้ผู้จัดการ กองทุนในส่วนเงินกู้เป็นผู้อนุมัติจัดสรรเงินกู้ หรือดำเนินการอื่นใดได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กองทุนกำหนด

คณะกรรมการกองทุน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อาจมอบอำนาจให้ประธาน กรรมการกองทุนเป็นผู้อนุมัติจัดสรรเงินตามมาตรา มาตรา ๒๓ (๕) ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะ กรรมการกองทุนกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้นำความในมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะ กรรมการกองทุนและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ ในการพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนจากกองทุนตามมาตรา (๒๓) (๑) ให้คณะกรรมการกองทุน พิจารณาคำขอจัดสรรในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดตามมาตรา ๓๕ (มาตรา ๓๗) เพื่อทำการก่อสร้าง หรือดำเนินการให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสีย ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินตาม มาตรา ๓๕(มาตรา ๓๗) ให้แล้วส่วนหนึ่งหรือองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นได้จัดสรรเงินรายได้ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบด้วยแล้วเป็นลำดับแรก

สัดส่วนระหว่างเงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเงินกองทุนที่คณะกรรมการกองทุน จะพิจารณาอนุมัติจัดสรรให้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๒๘ การจัดสรรเงินกองทุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานที่ อยู่ในการกำกับของรัฐบาล หรือเอกชน ทำการกู้ยืมตามมาตรา ๒๓ (๑) ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตาม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการกองทุน โดยความเห็น ชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อาจจัดสรรเงินกองทุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานที่อยู่ในการกำกับของรัฐบาล หรือเอกชนรายหนึ่งรายได้กู้ยืมเงินกองทุนได้ โดยมีกำหนดระยะ ยาวเป็นพิเศษ และจะกำหนดให้ลดอัตราดอกเบี้ยหรือยกเว้นดอกเบี้ยตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๒๙ ให้เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้จัดการกองทุนในเงินกองทุนส่วนที่อุดหนุนให้ส่วนราชการหรือองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นสำหรับการลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมตามมาตรา ๒๓ (๑) และเงินกองทุนในส่วนอื่นที่คณะกรรมการกองทุนจัดสรรนอกเหนือจากมาตรา ๒๓ (๒) และ (๓)

มาตรา ๓๐ คณะกรรมการกองทุนอาจมอบหมายให้สถาบันการเงินของรัฐที่เห็นสมควร หรือธนาคารพาณิชย์ เป็นผู้จัดการกองทุนในเงินกองทุนส่วนที่จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานที่อยู่ในการกำกับของรัฐบาลผู้ยืมตามมาตรา ๒๓ (๑) ได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้จัดการกองทุนมีหน้าที่วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในด้านการลงทุนและด้านวิชาการและให้มีอำนาจทำสัญญาให้กู้ยืมแทน คณะกรรมการกองทุนในฐานะผู้ให้กู้เก็บรักษาและจ่ายเงินกองทุน ส่วนนี้ให้ผู้กู้ตามเงื่อนไขในสัญญาผู้ยืมรวมทั้งติดตามทวงถามและรับเงินที่ผู้กู้ชำระคืนพร้อมทั้งดอกเบี้ยส่งเข้ากองทุนและให้มีอำนาจกำหนดระเบียบเพื่อปฏิบัติการในการให้กู้ยืมเงินได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุน

สัญญาผู้ยืมตามวรรคสองจะต้องมีเงื่อนไข ซึ่งเป็นสาระสำคัญของสัญญา กำหนดให้ผู้กู้มีหน้าที่ต้องใช้จ่ายเงินที่กู้ยืมไปเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของผู้กู้

มาตรา ๓๑ เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เก็บรักษาไว้ตามมาตรา ๒๒ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำไปหาดอกผล โดยการฝากออมทรัพย์หรือฝากประจำกับสถาบันการเงินที่เป็นของรัฐ หรือธนาคารพาณิชย์ หรือนำไปหาผลประโยชน์ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

เงินรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๒ และ ๒๔ให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในกิจการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

หมวด ๕ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๑ มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้

(๑) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในพื้นแผ่นดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่

(๒) มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง รวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ

(๓) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล

(๔) มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป

(๕) มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป

(๖) มาตรฐานคุณภาพดิน

(๗) มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่น ๆ

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง จะต้องอาศัยหลักวิชาการกฎเกณฑ์และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย รวมทั้งต้องเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยง่าย

มาตรา ๓๓ ในกรณี que เห็นสมควร ให้คณะกรรมการ มีอำนาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สูงกว่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดตามมาตรา ๓๒ เป็นพิเศษ สำหรับในเขตอนุรักษ์หรือเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๑ หรือเขตพื้นที่ตามมาตรา ๔๓ หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๖๐

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการ มีอำนาจปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้กำหนดไว้แล้ว ให้เหมาะสมตามความก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งนี้ โดยให้มีกรทบทวนมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นทุกห้าปีหรือน้อยกว่านั้นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ส่วนที่ ๒ การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๓๕ ให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งกำหนดขึ้นตามมาตรา ๑๓ (๑)

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๓๖ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามมาตรา ๓๕ อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว ได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน และแนวทางดำเนินงานในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ

(๒) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(๓) การจัดการมลพิษ

(๔) การสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมโลก

(๕) จัดทำข้อเสนอในการตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผนงาน

(๖) การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินกองทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

(๗) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๗ เมื่อได้ประกาศใช้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับตั้งแต่วันที่ ได้แจ้งให้จังหวัดจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด

สำหรับเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา ๖๐ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามมาตรา ๖๑ มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดด้วย

มาตรา ๓๘ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดจะต้องเป็นแผนจัดการที่เสนอยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัด ที่คำนึงถึงสถานการณ์ปัญหา และเงื่อนไขต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมของจังหวัดนั้น และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่กำหนดตามมาตรา ๓๖

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเรื่องใด เรื่องหนึ่ง จะต้องดำเนินการในพื้นที่ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างพื้นที่ของสองจังหวัดขึ้นไป เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือระบบนิเวศน์ของพื้นที่นั้น หรือเพื่อประโยชน์ในการจัดการอย่างเป็นระบบตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและเหมาะสม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดตามมาตรา ๓๗

ส่วนที่ ๓ เขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๐ การคุ้มครองและจัดการพื้นที่เขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามมาตรา ๓๕

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารหรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น โดยทั่วไปหรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรม อันควรแก่การอนุรักษ์ และพื้นที่นั้นยังมีได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อม หรือองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมอาจเสนอให้รัฐมนตรีออกกฎกระทรวงตามวรรคแรก กำหนดให้พื้นที่ใดเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งได้

ก่อนออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีประกาศให้ประชาชนทราบเพื่อจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ภายในหกสิบวัน นับแต่วันประกาศและให้นำความคิดเห็นของประชาชนประกอบการพิจารณาออกกฎกระทรวงนั้น

มาตรา ๔๒ ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๑ ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองและป้องกันอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ไว้ในกฎกระทรวงด้วย

(๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(๒) ห้ามการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ของพื้นที่นั้นจากลักษณะตามธรรมชาติ หรือเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(๓) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ที่จะทำการก่อสร้างหรือดำเนินการในพื้นที่นั้นให้มีหน้าที่ต้องเสนอการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๔) กำหนดวิธีจัดการ โดยเฉพาะสำหรับพื้นที่นั้น รวมทั้งการกำหนดขอบเขต หน้าที่ และความรับผิดชอบของ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในพื้นที่นั้น

(๕) กำหนดมาตรการคุ้มครองและป้องกันอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่นั้น

มาตรา ๔๓ ในพื้นที่ใดที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตผังเมืองเฉพาะ เขตควบคุมอาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นหรือเขตควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้ไว้แล้ว แต่ปรากฏว่าอาจจะมีหรือมีปัญหาของคุณภาพสิ่งแวดล้อมรุนแรง ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขโดยทันที และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้ ให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ขออนุมัติเข้าดำเนินการเพื่อใช้มาตรการคุ้มครองอย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตาม มาตรา ๔๒ ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อป้องกัน ควบคุมและแก้ไขปัญหาในพื้นที่นั้นได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อมหรือองค์กรชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมอาจเสนอ ให้รัฐมนตรีออกประกาศกระทรวงตามวรรคแรก กำหนดให้พื้นที่ใดเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งได้

ก่อนออกประกาศกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีประกาศให้ประชาชนทราบเพื่อจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ภายในหกสิบวัน นับแต่วันประกาศ และให้นำความคิดเห็นของประชาชน ประกอบการพิจารณาออกประกาศกระทรวงนั้น

เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครอง และกำหนดระยะเวลาที่จะใช้มาตรการคุ้มครองดังกล่าวในพื้นที่นั้น

การขยายระยะเวลาตามประกาศในวรรคสี่ ให้กระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี โดยทำเป็นประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๖ การประเมินสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๑ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

มาตรา ๔๔ ในการจัดทำนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งคุณภาพชีวิต สุขภาพ หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของชุมชน อันทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข จะต้องมีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ประกอบการจัดทำนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ด้วย

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ทั้งรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ในการกำหนดประเภทของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ทั้งรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาทบทวนรายการประเภทนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ทั้งรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ดังกล่าวทุกรอบห้าปี

มาตรา ๔๖ ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรประชาชนมีสิทธิเสนอนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ทั้งรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ เพื่อให้คณะกรรมการประกาศกำหนดเป็นนโยบาย

แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ที่ต้องจัดทำรายงานประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๗ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ทั้งรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องเสนอพร้อมกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ด้วย

มาตรา ๔๘ การทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามมาตรา ๔๔ หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ ต้องจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตั้งแต่ในระหว่างการศึกษาความเหมาะสมของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ และให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ เสนอรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๔๙ ในการทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามมาตรา ๔๗ ให้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ทั้งในขั้นการจัดทำขอบเขตการศึกษา ขั้นการจัดทำรายงาน ขั้นการให้ความเห็นต่อรายงาน และขั้นการสรุปผลการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พิจารณารายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่เสนอตามมาตรา ๔๗ หากเห็นว่าผลการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่เสนอมามีประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ให้คณะกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์แจ้งให้หน่วยงานของรัฐผู้ขออนุญาตที่เสนอการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ทราบภายในเวลาร้อยยี่สิบวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับการเสนอการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์นั้น เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่คณะกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พิจารณาเห็นว่า การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่เสนอมามีประเด็นที่ต้องแก้ไข หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เสนอข้อสรุปความเห็นเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดร้อยยี่สิบวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับการเสนอการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์นั้น เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาต่อไป

มาตรา ๕๑ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ตามมาตรา ๕๐ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจจัดทำนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ นั้น หรือผู้แทนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย โดยต้องกำหนดที่มาและสัดส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญรายสาขา

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาไม่เห็นชอบกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่คณะกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ส่งมาให้ตามมาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบยุติการดำเนินงาน หรืออาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอการประเมินสิ่งแวดล้อม

แวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ทราบภายในเวลาสิบห้าวันทำการนับแต่วันที่ได้รับการเสนอการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์นั้น เพื่อแก้ไขปรับปรุงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ในกรณีที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เสนอข้อสรุปความเห็นเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสามสิบวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับการเสนอการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์นั้น เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาต่อไป

มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ภายในสี่สิบห้าวันทำการเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ ก่อนที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบจะทำความเห็นของตนเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๒ การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพระดับโครงการหรือกิจกรรม

มาตรา ๕๔ ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ อันทำให้ประชาชนไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข จะต้องมีการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ซึ่งต้องจัดทำการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตาม มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ และ มาตรา ๔๗

ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดจำแนกประเภทโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามวรรคหนึ่งเป็นโครงการที่รุนแรงและโครงการที่ไม่รุนแรง โดยพิจารณาจากประเภทหรือขนาดของโครงการ และผลกระทบในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

ในการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาบททวนรายการประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวทุกรอบห้าปี

มาตรา ๕๖ ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรประชาชนมีสิทธิเสนอประเภทหรือขนาดโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้คณะกรรมการประกาศกำหนดเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องจัดทำการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพสำหรับโครงการหรือกิจการ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องเสนอพร้อมกับการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ สำหรับโครงการหรือกิจการแต่ละประเภทและขนาดด้วย

มาตรา ๕๘ ในการทำการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามมาตรา ๕๔ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการและโครงการร่วมกับเอกชน หรือเอกชนเจ้าของโครงการหรือ

กิจกรรม ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพทั้งในขั้นการจัดทำขอบเขตการศึกษา ขั้นการจัดทำรายงาน ขั้นการให้ความเห็นต่อรายงาน และขั้นการสรุปผลการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๕๕ การทำการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามมาตรา ๕๕ หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ โครงการหรือกิจการที่รุนแรงและโครงการร่วมกับเอกชน หรือเอกชนเจ้าของโครงการหรือกิจการที่รุนแรง ต้องจัดทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระยะทำการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ เมื่อทำการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเสร็จสิ้นแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเสนอรายงานการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อขอความเห็นจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ

ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการทำความเห็นเสนอภายในสี่สิบห้าวันทำการเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ ก่อนที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบจะทำความเห็นของตนเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีอาจขอให้บุคคลหรือสถาบันใด ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

สำหรับโครงการหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔๔ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ โครงการหรือกิจการนั้นจัดทำ การประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อเสนอขอความเห็นก่อนที่จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามมาตรา ๕๕ เป็นโครงการหรือกิจการซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการให้บุคคลผู้ขออนุญาตเสนอการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายนั้น และต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายรอกำลังอนุญาตสำหรับ โครงการ หรือกิจการตามวรรคหนึ่งไว้ก่อนจนกว่าจะทราบผลการพิจารณาการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามมาตรา ๖๑ จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมานี้ หากเห็นว่า การประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เสนอมานี้ได้จัดทำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ แนวทางการจัดทำ รูปแบบ หรือรายละเอียดที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ วรรคสอง หรือมีเอกสารข้อมูลไม่ครบถ้วน ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งให้บุคคลผู้ขออนุญาตที่เสนอการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทราบภายในเวลาสิบห้าวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับการเสนอการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น

ในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเห็นว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมานี้ถูกต้องและมีข้อมูลครบถ้วน หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคสามแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนด

สามสิบวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับการเสนอการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นเพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาต่อไป

การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตตามกฎหมาย สำหรับโครงการหรือกิจการนั้น หรือผู้แทนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการในระดับจังหวัดทำหน้าที่พิจารณาการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โครงการหรือกิจการประเภทใดตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นชอบ ให้จังหวัดมีหน้าที่ดำเนินการเช่นเดียวกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๖๑ การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๖๐ ให้กระทำแล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นหรือในกรณีที่ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายนำความเห็นไปประกอบการสั่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตได้

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการมีความเห็นให้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำใหม่ทั้งฉบับ ตามแนวทางหรือรายละเอียดที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการกำหนด ให้เจ้าหน้าที่รอการสั่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตไว้ก่อน จนกว่าเจ้าหน้าที่ผู้สั่งอนุญาต จะเห็นว่าบุคคลผู้ขออนุญาตได้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำรายงานใหม่ทั้งฉบับตามความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการและให้ถือเป็นการเริ่มต้นกระบวนการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพใหม่

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้โครงการหรือกิจการตามประเภทและขนาดที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๖๐ ต้องเสนอการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการขอต่ออายุใบอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการนั้น ตามวิธีการเช่นเดียวกับการขออนุญาตด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการและหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้อนุญาตโครงการหรือกิจการต้องจัดทำประกาศการตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือกิจการ โดยมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมเหตุผลในการตัดสินใจนั้นต่อประชาชนภายในสามสิบวันทำการก่อนการอนุญาตหรือดำเนินการ

บุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบสามารถฟ้องได้ แลองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีสิทธิฟ้องแทนได้ โดยถือว่าเป็นขั้นตอนหรือสาระสำคัญในการพิจารณาการตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือกิจการ

มาตรา ๖๒ ค่าตอบแทนการพิจารณาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เรียกเก็บจากหน่วยงานหรือบุคคลผู้เสนอการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาใช้เป็นค่าตอบแทนคณะกรรมการผู้ชำนาญการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๓ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๕ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ ให้กรรมการผู้ชำนาญการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ มีอำนาจตรวจสอบสถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการ หรือกิจการที่เสนอขอรับความเห็นในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ตามความเหมาะสม

เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ให้ความเห็นในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๖๐ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณาสั่งอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาต นำมาตรการตามที่เสนอไว้ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการสั่งอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต โดยให้ถือว่าเป็นเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

มาตรา ๖๔ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ต้องกำหนดให้การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๘ ต้องจัดทำหรือได้รับการรับรองจากบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้

การขอและการออกใบอนุญาต คุณสมบัติของผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่จะมีสิทธิทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้รับใบอนุญาต การกำหนดจรรยาบรรณการต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การสั่งพักและการเพิกถอนการอนุญาต และการเสียค่าธรรมเนียมการขอและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๕ เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้หน่วยงานหรือเจ้าของโครงการหรือกิจการที่ได้รับการอนุมัติหรืออนุญาตตามมาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๒ จัดทำรายงานการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสนอต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณาสั่งอนุญาตและ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๖๖ การอนุญาตหรือคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่จัดทำการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพหรือทำการประเมินโดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือ ไม่ได้ให้องค์การอิสระสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญให้ความเห็น ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าการอนุญาตหรือคำสั่งทางปกครองนั้นไม่สมบูรณ์

หมวด ๗ การควบคุมมลพิษ

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ

มาตรา ๖๗ (๕๑) ให้มีคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมการขนส่งทางบก อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนเทศบาลหนึ่งคน องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนึ่งคน องค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นหนึ่งคน โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นแต่ละประเภทคัดเลือกกันเอง ผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่คัดเลือกกันเองจำนวนสามคน ผู้แทนจากองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมที่คัดเลือกกันเองจำนวนห้าคน ผู้แทนจากองค์การชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมที่คัดเลือกกันเองจำนวนห้าคน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้มีความเชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ และผลงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกกรรมการตาม (๒๘) (๒๙) (๓๐) (๓๑) และ(๓๒) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้กรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) (๒๑) (๒๒) (๒๓) (๒๔) (๒๕) (๒๖) (๒๗) (๒๘) (๒๙) (๓๐) และ (๓๑) ดำเนินการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม (๓๒)

หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสามให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินห้าคนซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งเป็นกรรมการและวาระในการดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้นำความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๘ (๕๔) ให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้ประกาศเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา ๖๐
- (๒) เสนอแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและแก้ไขอันตรายอันเกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๓) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๔) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านภาษีอากรและการลงทุนของเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษและการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๕) เสนอแนะการกำหนดอัตราค่าบริการสำหรับระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๖) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดตามมาตรา ๕๖

- (๓) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการกำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ และมาตรา ๗๐
  - (๔) ให้คำแนะนำในการออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดและประเภทของของเสียอันตรายตามมาตรา ๘๐
  - (๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามมาตรา ๘๔
  - (๖) ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อควบคุม ป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษ
  - (๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปีละหนึ่งครั้ง
  - (๘) พิจารณาวินิจฉัยการคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้
  - (๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ
  - (๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมาย
- คณะกรรมการควบคุมมลพิษอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา และปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษจะมอบหมายก็ได้

มาตรา ๖๕ (๕๕) ให้นำความในมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๒๑ ๒๐ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษแต่งตั้งโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒ มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

มาตรา ๗๐ (๕๖) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด สำหรับควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสีย การปล่อยทิ้งของเสียหรือมลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๑ (๕๗) ในกรณีที่มีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสีย การปล่อยทิ้งของเสีย หรือมลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น และมาตรฐานดังกล่าวไม่ต่ำกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๖ ให้มาตรฐานดังกล่าวมีผล ใช้บังคับต่อไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น แต่ถ้ามาตรฐานดังกล่าวต่ำกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๖ ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจตามกฎหมายนั้น แก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ในกรณีที่มีอุปสรรคไม่อาจดำเนินการเช่นนั้นได้ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นผู้ชี้ขาด เมื่อมีคำชี้ขาดเป็นประการใด ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำชี้ขาดนั้น

มาตรา ๗๒ (๕๘) ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติให้อำนาจส่วนราชการใด กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเรื่องใดไว้ แต่ส่วนราชการนั้นไม่ใช้อำนาจตามกฎหมายกำหนดมาตรฐานดังกล่าว ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเรื่องนั้นได้ และให้ถือว่าเป็นมาตรฐานตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

มาตรา ๓๓ (๕๕) ในกรณีที่เห็นสมควร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด สูงกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๖ หรือมาตรฐานซึ่งกำหนดตามกฎหมายอื่นและมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๗ เป็นพิเศษสำหรับในเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๖๐ และให้นำความในมาตรา ๓๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓ เขตควบคุมมลพิษและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๓๔ (๖๐) ในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดมีปัญหามลพิษ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ องค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชน สถาบันการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ท้องที่นั้น เป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้

ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาทบทวนความจำเป็นในการกำหนดให้ท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมมลพิษตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยทุกห้าปี ถ้าคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาเห็นว่าความจำเป็นในการกำหนดให้ท้องที่ดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษหมดหรือเปลี่ยนแปลงไป ก็ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงประกาศกำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษให้เหมาะสมได้

มาตรา ๓๕ (๖๑) เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดตามมาตรา ๓๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ที่ได้ประกาศกำหนดให้เป็น เขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๖๐ จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตควบคุมมลพิษนั้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อรวมไว้ในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีอยู่ในเขตควบคุมมลพิษนั้น

(๒) จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษ ที่ได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลตาม (๑)

(๓) ทำการศึกษาวิเคราะห์และประเมินสถานภาพมลพิษ รวมทั้งขอบเขตความรุนแรงของสภาพปัญหาและผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตควบคุมมลพิษนั้น

(๔) ทำการศึกษาวิเคราะห์และประเมินสถานภาพมลพิษ รวมทั้งขอบเขตความรุนแรงของสภาพปัญหาและผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตควบคุมมลพิษนั้น

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ องค์กรชุมชน อปท. จัดทำแผนโดยการแนะนำของกรมควบคุมมลพิษ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๖ (๖๒) แผนปฏิบัติการเพื่อลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๖๑ จะต้องเสนอประมาณการและคำขอจัดสรรเงิน งบประมาณแผ่นดิน หรือเงินกองทุนสำหรับก่อสร้างหรือดำเนินการเพื่อลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษนั้นด้วย

มาตรา ๓๗ (๖๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการ ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๖๑ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ดำเนินการภายในเวลาอันสมควรให้กรมควบคุมมลพิษมีอำนาจดำเนินการแทน เมื่อได้แจ้งให้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบแล้ว

ให้กรมควบคุมมลพิษติดตามผลการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานรัฐใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๔ มลพิษอากาศและเสียง

มาตรา ๓๘ (๖๕) ยานพาหนะที่จะนำมาใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดตามมาตรา ๕๖

มาตรา ๓๙ (๖๖) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าได้มีการใช้ยานพาหนะโดยฝ่าฝืนตามมาตรา ๖๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะนั้น โดยเด็ดขาด หรือจนกว่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๖

มาตรา ๔๐ (๖๗) ในการออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะตามมาตรา ๖๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทำเครื่องหมายให้เห็นปรากฏเด่นชัดเป็นตัวอักษรที่มีข้อความว่า “ห้ามใช้เด็ดขาด” หรือ “ห้ามใช้ชั่วคราว” หรือเครื่องหมายอื่นใดซึ่งเป็นที่รู้และเข้าใจของประชาชน โดยทั่วไปว่า มีความหมายอย่างเดียวกันไว้ ณ ส่วนใดส่วนหนึ่งของยานพาหนะนั้นด้วย

การทำและการยกเลิกเครื่องหมายห้ามใช้ตามวรรคหนึ่ง หรือการใช้ยานพาหนะในขณะที่มีเครื่องหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกทราบถึงยานพาหนะที่มีคำสั่งห้ามใช้ เพื่อให้ระงับการต่อภาษีประจำปีของยานพาหนะไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเพิกถอนการห้ามใช้ยานพาหนะนั้น

มาตรา ๔๑ (๖๘) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ยานพาหนะหยุด เพื่อตรวจสอบหรือเข้าไปในยานพาหนะหรือกระทำการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อตรวจสอบเครื่องยนต์และอุปกรณ์ของยานพาหนะนั้นได้

มาตรา ๔๒ (๖๙) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยอากาศเสีย รัังสีหรือมลพิษอื่นใดที่อยู่ในสภาพเป็นควัน ไอ ก๊าซ เขม่า ฝุ่น ละออง เถ้าถ่าน หรือมลพิษอากาศในรูปอื่นใด ออกสู่บรรยากาศไม่เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๖ หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนด โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๗ หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๕

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ต้องติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใด หรือใช้วิธีการลด มลพิษด้วยวิธีการอื่นที่เหมาะสมสำหรับการควบคุม กำจัด ลดหรือขจัดมลพิษซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพอากาศตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด เว้นแต่จะได้มีระบบอุปกรณ์

หรือเครื่องมือดังกล่าว ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจสภาพและทดลองแล้วเห็นว่ายังใช้การได้อยู่แล้ว เพื่อการนี้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะกำหนดให้มีผู้ควบคุมการดำเนินงานระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์ หรือเครื่องมือดังกล่าวด้วยก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่ปล่อยหรือก่อให้เกิดเสียงหรือความสั่นสะเทือนเกินกว่าระดับมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๖ หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๗ หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๘ ด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕ มลพิษทางน้ำ

มาตรา ๘๓ (๗๐) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทหรือพื้นที่ของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในการปล่อยน้ำเสีย หรือของเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อมไม่เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๘๖ หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๘๗ หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๘๘

มาตรา ๘๔ (๗๑) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามมาตรา ๗๐ มีหน้าที่ต้องก่อสร้างติดตั้ง หรือ จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนดหรือจะกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษใช้วิธีการลดมลพิษที่เหมาะสมอย่างอื่นก็ได้

ในกรณีที่แหล่งกำเนิดมลพิษใดมีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียอยู่แล้วก่อนวันที่มีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๗๐ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเพื่อตรวจสอบ หากเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเห็นว่าระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียที่มีอยู่แล้วยังไม่สามารถทำการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดไว้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด

มาตรา ๘๕ (๗๒) ในเขตควบคุมมลพิษใดหรือเขตท้องที่ใดที่ทางราชการได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมไว้แล้ว ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่งซึ่งยังมีได้ทำการก่อสร้างติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด หรือไม่ประสงค์ที่จะทำการก่อสร้างหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสีย ตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนดดังกล่าวมีหน้าที่ต้องจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียที่เกิดจากการดำเนินกิจการของตนไปทำการบำบัด หรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมที่มีอยู่ภายในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้น และมีหน้าที่ต้องเสียค่าบริการตามอัตราที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้หรือ โดยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๘๖ (๗๓) ในเขตควบคุมมลพิษใดหรือเขตท้องที่ใด ที่ทางราชการได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมไว้แล้ว ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทเว้นแต่เจ้าของหรือ

ผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามมาตรา ๑๑ มีหน้าที่ต้องจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียที่เกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษของตนไปทำการบำบัดหรือกำจัดโดยระบบบำบัด น้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมที่มีอยู่ภายในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้น และมีหน้าที่ต้องเสียค่าบริการตามอัตราที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้ หรือโดยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นมีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียของตนเองอยู่แล้ว และสามารถทำการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียได้ตามมาตรฐานที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓ (๑๔) ห้ามมิให้ผู้รับจ้างเป็นผู้ควบคุม หรือรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตรายเว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

การขอและการออกใบอนุญาต คุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้รับอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การสั่งพักและการเพิกถอนการอนุญาตและการเสียค่าธรรมเนียมการขอและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ถือว่าผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้รับจ้างให้บริการเป็นผู้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ควบคุมช่วยในการรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตรายของผู้รับจ้างให้บริการตามวรรคหนึ่ง จะเรียกเก็บค่าบริการเกินกว่าอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงมิได้

มาตรา ๑๔ (๑๕) ในเขตควบคุมมลพิษใดหรือในเขตท้องที่ใดที่ทางราชการยังมิได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม แต่มีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตรายอยู่ในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้น ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียจากแหล่งกำเนิดของตนไปให้ผู้รับจ้างให้บริการทำการบำบัดหรือกำจัดหรือขนส่งตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

มาตรา ๑๕ (๑๖) ในเขตควบคุมมลพิษใดหรือเขตท้องที่ใด ที่ทางราชการยังมิได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม และไม่มีผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตรายอยู่ในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ อาจกำหนดวิธีการชั่วคราวสำหรับการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตราย ซึ่งเกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ ได้ตามที่จำเป็นจนกว่าจะได้มีการก่อสร้าง ติดตั้ง และเปิดดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้น

วิธีการชั่วคราวสำหรับการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตรายตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการเก็บรวบรวม การขนส่ง หรือการจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียหรือของเสียอันตรายด้วยวิธีการใด ๆ ที่เหมาะสม ไปทำการบำบัดหรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการที่อยู่ในเขตอื่น หรืออนุญาตให้ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตราย ซึ่งรับจ้างให้บริการอยู่ในเขตอื่นเข้ามาเปิดดำเนินการรับจ้างให้บริการในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้นเป็นการชั่วคราว หรืออนุญาตให้ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการนั้นทำการเก็บรวบรวมน้ำเสียหรือของเสีย เพื่อนำขนเคลื่อนย้ายไปทำการบำบัด หรือกำจัด โดยระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียของผู้รับจ้าง ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่อื่นนอกเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้น

มาตรา ๕๐ (๓๗) น้ำเสียที่ได้รับการบำบัดโดยระบบบำบัด น้ำเสียรวมของทางราชการหรือระบบบำบัดน้ำเสียของผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตราย จะต้องมีความสมบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๖ หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น และมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๗ หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๘

มาตรา ๕๑ (๓๘) ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม โดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้มีหน้าที่ดำเนินงานและควบคุมการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียรวมที่ส่วนราชการนั้นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจัดให้มีขึ้น ในกรณีเช่นว่านี้ ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจ้างผู้ที่ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นผู้ดำเนินงานและควบคุมการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการจัดส่ง เก็บรวบรวม และขนส่งน้ำเสีย หรือของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษมาสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ รวมทั้งข้อกำหนด ข้อห้าม ข้อจำกัด และเงื่อนไขต่าง ๆ สำหรับการปล่อยทิ้ง และการระบายน้ำเสีย หรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทอื่นตามมาตรา ๓๕ (มาตรา ๓๗) ลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ ให้กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๖ ของเสียอันตรายและมลพิษอื่น

มาตรา ๕๒ (๔๑) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งมีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย อุปกรณ์ หรือเครื่องมือควบคุมการปล่อยของเสียตามมาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖ เป็นของตนเอง มีหน้าที่ต้องเก็บสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงานของระบบหรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าวในแต่ละวัน และจัดทำบันทึกรายละเอียดเป็นหลักฐานไว้ ณ สถานที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น และจะต้องจัดทำรายงานสรุปผลการทำงานของระบบหรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าว เสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตั้งอยู่อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

การเก็บสถิติ ข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียดและรายงาน ให้ทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์ และเครื่องมือดังกล่าวในวรรคหนึ่ง จะต้องมีผู้ควบคุมตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด ให้ผู้ควบคุมมีหน้าที่ดำเนินการตามที่ กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งแทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย มีหน้าที่ต้องดำเนินการเช่นเดียวกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๓ (๔๒) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมรายงาน ที่ได้รับตามมาตรา ๕๒ ส่งไปให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเขตท้องถิ่นนั้นเป็นประจำวันอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และจะทำความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ เสนอไปพร้อมกับรายงานที่รวบรวมส่งไปนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๕๔ (๔๓) เพื่อปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคาร สถานที่ และเขตที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม หรือแหล่งกำเนิดมลพิษหรือเขตที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียของบุคคลใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบการทำงานของระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียอันตรายหรือมลพิษอื่น รวมทั้งตรวจบันทึกรายละเอียด สถิติ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของระบบหรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าว หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ตรวจค้น เก็บ กัก ยึด หรืออายัด ตัวอย่างของเสียหรืออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ

(๓) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ผู้ควบคุม หรือผู้รับจ้างให้ บริการระบบบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตราย จัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือซ่อมแซมระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียหรือการขนส่งของเสียหรือของเสียอันตราย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียอันตรายหรือมลพิษอื่น ๆ แต่ถ้าแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ให้แจ้งให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป หากเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ได้

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๘๓ (๓) ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจออกคำสั่งปรับได้ไม่เกินวันละ ๑๕,๐๐๐ บาท จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง

(๔) เมื่อมีการร้องเรียนจากชาวบ้าน/เกิดกรณีฉุกเฉิน ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษเพื่อสั่งการให้ตรวจสอบเป็นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วน ภายในระยะเวลา 7 วัน และคณะกรรมการควบคุมมลพิษสามารถสั่งระงับเหตุเบื้องต้น/ระงับกิจกรรมได้ และให้รายงานผลต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ภายหลังจากการประชุมครั้งแรก

(๕) ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งมีใช้โรงงาน

อุตสาหกรรมตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ ในกรณีแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็นโรงงาน อุตสาหกรรม ให้มีหนังสือแจ้งไปยังเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานให้ออกคำสั่งปรับเจ้าของ หรือผู้ครอบครองโรงงานอุตสาหกรรมนั้น โดยให้ถือว่าเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานเป็นเจ้า พนักงานควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้ หากเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไม่ดำเนินการ ออกคำสั่งปรับภายในระยะเวลาอันสมควร ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจออกคำสั่งปรับ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็น โรงงานอุตสาหกรรมนั้นตามพระราชบัญญัตินี้ได้

ในการออกคำสั่งปรับของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ตามมาตรา ๘๓ (๔) ห้ามมิให้เจ้าพนักงานควบคุม มลพิษเปรียบเทียบปรับสูงเกินกว่าอัตราค่าปรับตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ ของพระราชบัญญัตินี้

(๖) ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งให้ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียหรือขนส่งของเสียหรือ ของเสียอันตราย หยุดหรือปิดการดำเนินกิจการให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียหรือขนส่งของเสียหรือ ของเสียอันตราย หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตในกรณีที่รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียหรือขนส่ง ของเสียหรือของเสียอันตราย นั้น ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อ บัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ประกาศ หรือเงื่อนไขที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมตามมาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖ ในกรณีที่ผู้ ควบคุมนั้น ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ประกาศ หรือเงื่อนไขที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ควบคุมมลพิษซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) เรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของระบบบำบัด น้ำเสีย หรืออากาศเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย มาเพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา ๕๕ (๘๔) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งมีใช้โรงงานอุตสาหกรรมใด กระทำการ ผ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจควบคุมดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตาม กฎหมายไม่มีอำนาจออกคำสั่งหรือกระทำการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่ง กำเนิดมลพิษได้รับคำเตือนเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษให้ปรับปรุง แก้ไข หรือหยุด หรือระงับ การกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายแล้ว ไม่ดำเนินการตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษภายในสิบห้าวันนับแต่ วันที่ได้รับคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งระงับกิจการบางส่วนหรือ ทั้งหมดเป็นการชั่วคราวหรือถาวร จนกว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษจะได้ดำเนินการให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัตินี้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกคำสั่งเป็นหนังสือดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามประกาศ ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๖ (๘๕) ในกรณีที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติราชการระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะการตั้งปิด หรือพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือการสั่งให้หยุดใช้หรือทำประโยชน์ ด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ หรือมาตรา ๖๕ ที่ตั้งใจไม่ทำการบำบัด อากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียอย่างอื่น และลักลอบปล่อยทิ้งอากาศเสีย น้ำเสียหรือของเสียที่ยังไม่ได้ทำการบำบัด

ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดก่อนออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษ ต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจควบคุมดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตามกฎหมาย

(๒)เสนอแนะให้มีการดำเนินการทางกฎหมาย เพื่อบังคับให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๘๒ หรือมาตรา ๘๓ จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัด หรือกำจัดตามพระราชบัญญัตินี้ ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(๓)ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินการและบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของหน่วยงานของรัฐซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐนั้น

มาตรา ๕๖ (๘๖) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษต้องแสดงบัตรประจำตัว เมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๘ (๘๘) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร และให้พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๕๙ (๘๙) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง หรือ ๖๖ และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามมาตรา ๘๓ (๑) ให้ทำต่อหน้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ถ้าหาบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ให้ทำต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษได้ขอร้องให้มาเป็นพยาน

มาตรา ๑๐๐ (๘๙) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตราย ผู้ควบคุมหรือบุคคลอื่นใด ซึ่งไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามมาตรา ๘๓ (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) มีสิทธิร้องคัดค้านคำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

ถ้าผู้ร้องคัดค้านไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ส่วนที่ ๘ ค่าบริการและค่าปรับ

มาตรา ๑๐๑ (๙๐) ในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่ใด ซึ่งได้จัดให้มีการก่อสร้างและดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ โดยเงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเงินจากกองทุน ซึ่งจัดสรรตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ พิจารณากำหนดอัตราค่าบริการที่จะประกาศใช้ในภาพรวมหรือในแต่ละเขตควบคุมมลพิษ เขตท้องที่ ที่เป็นที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมดังกล่าว

การกำหนดอัตราค่าบริการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๒ (๙๑) อัตราค่าบริการที่กำหนดตามมาตรา ๙๐ สำหรับการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ อาจกำหนดให้มีอัตราแตกต่างกันได้ตามความเหมาะสม

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๑๓ ประเภทบ้านเรือนที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นผู้ใช้รายย่อย มีสิทธิได้รับยกเว้น ไม่ต้องเสียค่าบริการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ

มาตรา ๑๐๓ (๕๒) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดหลีกเลี่ยงไม่จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัดหรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสยรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการตามมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๓ และลักลอบปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียนั้นออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัดหรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสยรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ แต่ไม่ยอมชำระค่าบริการที่กำหนดโดยไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นตามมาตรา ๕๑ (วรรคสอง) จะต้องเสียค่าปรับสี่เท่าของอัตราค่าบริการที่กำหนดตามมาตรา ๕๐ จนกว่าจะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๔ (๕๓) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมีระบบบำบัดน้ำเสยหรือระบบกำจัดของเสียตามมาตรา ๑๐ ผู้ใดลักลอบปล่อยทิ้งน้ำเสยหรือของเสียลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสยรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ จะต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตราสี่เท่าของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายประจำวันสำหรับการเปิดเดินเครื่องทำงานระบบบำบัดน้ำเสย หรือระบบกำจัดของเสียของตลอดเวลาที่ดำเนินการเช่นนั้น และมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายหากการปล่อยทิ้งน้ำเสย หรือของเสียนั้นก่อให้เกิดความชำรุดเสียหาย หรือความบกพร่องแก่ระบบบำบัดน้ำเสยรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการด้วยประการใด ๆ

มาตรา ๑๐๕ (๕๔) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๑๑ ผู้ใดละเว้นไม่ใช้อุปกรณ์และเครื่องมือของตนที่มีอยู่สำหรับการควบคุมมลพิษอากาศ เสี่ยง และความสิ้นสะอาด หรือละเว้นไม่ทำการบำบัดอากาศเสย น้ำเสยหรือกำจัดของเสียโดยใช้ระบบบำบัดอากาศเสย น้ำเสยหรือระบบกำจัดของเสียของตนที่มีอยู่ และลักลอบปล่อยทิ้งมลพิษอากาศ น้ำเสย หรือของเสียดังกล่าวออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตแหล่งกำเนิดมลพิษของตน จะต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตราสี่เท่าของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายประจำวันสำหรับการเปิดเดินเครื่องทำงานของอุปกรณ์ เครื่องมือหรือระบบบำบัดอากาศเสย น้ำเสยหรือระบบกำจัดของเสียของตลอดเวลาที่ดำเนินการเช่นนั้น

มาตรา ๑๐๖ (๕๕) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสยรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับและเรียกเรื่องค่าเสียหายตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบบำบัดน้ำเสยรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการนั้นจัดให้มีขึ้น

ค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บได้ตามวรรคหนึ่งให้ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินอุดหนุนจากกองทุน เว้นแต่ส่วนที่ใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเองทั้งหมดและผลประโยชน์อื่นใดจากการดำเนินระบบ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำส่งคลังเป็นงบประมาณแผ่นดิน โดยให้นำมาหักส่งเข้ากองทุนตามอัตราส่วนที่คณะกรรมการกองทุน กำหนดสำหรับส่วนที่เหลือให้ใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการและบำรุงรักษา

ระบบบำบัดน้ำเสยรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือของส่วนราชการที่ได้จัดเก็บค่าบริการและค่าปรับนั้น

หมวด ๘ มาตรการส่งเสริม

มาตรา ๑๐๗ (๘๖) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดซึ่งมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียอย่างอื่น รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุที่จำเป็นสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น หรือผู้รับจ้างให้บริการซึ่งได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการได้ดังต่อไปนี้

(๑) การขอรับความช่วยเหลือด้านอากรขาเข้าสำหรับการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือวัสดุที่จำเป็นซึ่งไม่สามารถจัดหาได้ภายในราชอาณาจักร

(๒) การขอรับอนุญาตนำผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ติดตั้ง ควบคุม หรือดำเนินงานระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาและว่าจ้างบุคคลที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ควบคุมเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรตาม (๑) ได้ภายในราชอาณาจักร รวมทั้งข้อยกเว้นภาษีเงินได้ของบุคคลนั้นที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ควบคุมในราชอาณาจักรด้วย

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่ไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวในวรรคหนึ่ง แต่ประสงค์ที่จะจัดให้มีระบบ อุปกรณ์ เครื่องมือหรือเครื่องใช้ของตนเอง เพื่อทำการบำบัดอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียอย่างอื่นที่เกิดจากกิจการหรือการดำเนินกิจการของตน มีสิทธิที่จะขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการตามวรรคหนึ่งได้

มาตรา ๑๐๘ (๘๗) คำขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการตามมาตรา ๘๖ ให้ยื่นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจารณาคำขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความจำเป็นในทางเศรษฐกิจการเงินและการลงทุนของผู้ยื่นคำขอแต่ละราย และในกรณีที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยื่นคำขอ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแนะนำให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น เพื่อให้การส่งเสริมหรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยื่นคำขอต่อไป

หมวด ๙ ความรับผิดชอบทางแพ่ง

มาตรา ๑๐๙ (๘๘) แหล่งกำเนิดมลพิษใดก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยหรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นนั้นนั้นเกิดจาก (๑) เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม (๒) การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ (๓)

การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเองหรือของบุคคลอื่นซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือโดยอ้อมในการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษนั้น

ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายในการกำจัดมลพิษที่เกิดขึ้น และในการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เสียหายไปให้กลับคืนสู่สภาพเดิมด้วย รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการป้องกันเยียวยาความเสียหายทางสุขภาพของประชาชนด้วย

มาตรา ๑๑๐ (๕๕) ในกรณีที่ทำให้เสียหายแก่ร่างกายหรือสุขภาพนั้น แม้โจทก์ก็มิได้ร้องขอ ถ้าในเวลาพิพากษาคดีเป็นพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แม้ว่าความเสียหายนั้นได้มีแท้จริงเพียงใด ศาลจะกล่าวไว้ในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสิบปี หรือภายในระยะเวลาที่ผู้เสียหายให้ความเห็น โดยกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารหรือหลักประกันอื่นเพื่อประกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตแน่นอน

ภายในระยะเวลาสงวนสิทธิตามคำพิพากษาดังกล่าวในวรรคก่อน เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้แก้ไขคำพิพากษาเกี่ยวกับความเสียหายจากผู้เสียหายและได้สวนผู้เสียหายจนเป็นที่พอใจแล้ว ให้ศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพิ่มให้แก่ผู้เสียหายตามจำนวนที่เห็นสมควร

เมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะเรียกพยานที่น่าสืบมาแล้วมาสืบเพิ่มเติมหรือเรียกพยานอื่นมาสืบประกอบการไต่สวนก็ได้

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ศาลกล่าวสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษาดังกล่าวแล้ว ไม่ปรากฏความเสียหายใด ๆ แก่ผู้เสียหายให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้วางหนังสือค้ำประกันหรือหลักประกันอื่นร้องขอเพื่อรับเอาหนังสือค้ำประกันของธนาคารหรือหลักประกันคืน

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการวางหนังสือค้ำประกันหรือหลักประกันอื่นตามวรรคแรกมิให้นำไปใช้บังคับแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๑๑๑ (๑๐๐) ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นของรัฐหรืออยู่ในเขตอำนาจหรือความควบคุมดูแลของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือที่ได้รับการสงวนหรือคุ้มครองตามกฎหมาย มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๑๒ (๑๐๑) ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๕ หรือขัดขวางการกระทำตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวหรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าวเป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตราย หรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๓ (๑๐๒) ผู้ใดบุกรุกหรือครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลาย ทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ หรือก่อให้เกิดมลพิษอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดตามมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้บุคคลใดมีความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีพฤติการณ์ให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวอาจกระทำความผิดเช่นนั้นอีก ให้ศาลสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามมิให้เข้าไปในเขตพื้นที่กระทำความผิดมีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปี นับแต่วันพ้นโทษ

มาตรา ๑๑๔ (๑๐๓) ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๔๒ หรือตามประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๑๐๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้บุคคลใดมีความผิดตามวรรคสอง ถ้ามีพฤติการณ์ให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวจะกระทำความผิดเช่นนั้นอีก ศาลอาจสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามมิให้ประกอบอาชีพนั้นมีกำหนดเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันพ้นโทษ

มาตรา ๑๑๕ (๑๐๕) ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๑๖ (๑๐๖) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๗ (๑๐๗) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๒ หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๕ (มาตรา ๗๓) หรือข้อกำหนดของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๗๕ หรือมาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง หรือกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘๐ หรือมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๘ (๑๐๘) ผู้ใดรับจ้างเป็นผู้ควบคุมหรือรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียหรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตรายโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๙ (๑๐๙) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ควบคุม หรือผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียผู้ใด ไม่จัดเก็บสถิติ ข้อมูล หรือไม่ทำบันทึก หรือรายงานตามมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดทำบันทึกหรือรายงานใดที่ตนมีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา ๘๑ โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๐ (๑๑๐) ผู้ควบคุมหรือผู้รับจ้างให้บริการผู้ใดทำบันทึกหรือรายงานใดที่ตนมีหน้าที่ต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดเป็นผู้ใช้ จ้าง วาน สนับสนุนหรือส่งเสริม หรือด้วยวิธีการอื่นใดให้ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้บุคคลใดมีความผิดตามมาตรานี้ ให้ศาลสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามประกอบอาชีพ มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปี นับแต่วันพ้นโทษ

มาตรา ๑๒๑ (๑๑๑) ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๓(๑) (๒) (๓) และ(๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๒ (๑๑๒) ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือของเสียผู้ใด ที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีคำสั่งให้หยุดหรือปิดการดำเนินการให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย หรือขนส่งของเสียหรือของเสียอันตรายตามมาตรา ๘๓(๕) หรือผู้ควบคุมผู้ใดที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีคำสั่งให้เพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมมลพิษตามมาตรา ๘๓ (๖) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ หรือฝ่าฝืนดำเนินการต่อไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้บุคคลมีความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีพฤติการณ์ให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวอาจกระทำความผิดเช่นนั้นอีก ให้ศาลสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามประกอบกิจการนั้นๆ มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปี นับตั้งแต่วันพ้นโทษ

มาตรา ๑๒๓ (๑๑๓) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใด จ้าง วาน ใช้ หรือกระทำการใดๆ เพื่อให้บุคคลที่ถูกเพิกถอนหรือไม่ได้รับการอนุญาตการเป็นผู้ควบคุมแล้ว ให้ควบคุมการทำงานของระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์หรือเครื่องมือควบคุมการปล่อยของเสีย ซึ่งตนมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๒๔ (๑๑๔) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการหรือผู้จัดการของนิติบุคคลนั้นหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดนั้น

มาตรา ๑๒๕ (๑๑๕) ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีในเขตกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาคได้ตามความเหมาะสม

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีแต่ละคณะตามวรรคหนึ่ง จากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมาย จำนวนสามคน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินหนึ่งปีขึ้นไป ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ ถ้าคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีความเห็นว่า ผู้ต้องหาไม่ควรต้องถูกฟ้องร้องหรือได้รับโทษถึงจำคุก และเมื่อภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับ ให้ถือว่าคดีอาญาเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานควบคุมมลพิษ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ใดกระทำความผิดตาม
วรรคสี่ และผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษหรือพนักงานเจ้าหน้าที่
แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ
ปรับผู้ต้องหายินยอมชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ

*****